

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Vulcănești (jud. I. Botezatu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. G. Colev, L. Caraianu, Ș. Starciuc)

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Toporov Alexei împotriva ÎM „Vinăria Bostovan” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă, încasarea compensației în locul restabilirii, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 27 aprilie 2016 Toporov Alexei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Î.M. „Vinăria Bostovan” SRL cu privire la recunoașterea ca fiind ilegal ordinul de încetare a contractului individual de muncă și repararea prejudiciului cauzat salariatului.

În motivarea acțiunii a indicat că la 08 iunie 2015 în baza contractului individual de muncă nr. 173 a fost angajat la Î.M. „Vinăria Bostovan” SRL. Totodată, în conformitate cu contractul menționat i s-a stabilit perioada de probă pe un termen de 3 luni, până la 08 septembrie 2015. Conform acordului adițional la acest contract din 01 august 2015 perioada de probă s-a prelungit până la 6 luni și astfel, expira la 08 decembrie 2015.

În decursul perioadei de probă până în 08 decembrie 2015 contractul individual de muncă nu s-a încetat în temeiurile prevăzute de Codul Muncii, nu s-a suspendat, nu a fost emis ordinul cu privire la rezultatul nesatisfăcător al perioadei de probă.

Astfel, reclamantul a menționat că cu toate acestea la sfârșitul lunii ianuarie 2016 el a aflat că în campanie se planifica concedierea sa prin falsificarea cererii lui în acest sens (desfacerea din inițiativa angajatului a contractului individual de muncă).

A specificat că, a informat oficial angajatorul său că, niciodată în anul 2016 nu a scris o cerere în acest sens și în acest an nu a expus inițiativa de a se concedia.

Mai mult, a susținut reclamantul că reprezentanții secției resurse umane Victor Rotari au falsificat cererea sa din anul 2016 și, ducând în eroare administrația campaniei au emis ordinul de eliberare a acestuia din funcția deținută.

A menționat că, pe ordinul care i s-a înaintat pentru a lua cunoștință el a scris clar despre dezacordul său cu acesta și că îl consideră ilegal, dar totodată face presupuneri că luarea de cunoștință a lui cu acest ordin de asemenea poate fi falsificată de către șeful Secției resurse umane Victor Rotari. Presupunerile sale se întemeiază pe faptul că în momentul când el contrasemna că nu este de acord cu ordinul, angajatul secției resurse umane, Victor Rotari, i-a propus colegului, Grigore Mermacre, care se afla cu el la birou, de a semna o careva hârtie care posibil să fie un act confirmativ care certifică refuzul angajatului de a contrasemna luarea de cunoștință cu ordinul.

A mai afirmat că, ca confirmare a cuvintelor sale poate servi și faptul că până în prezent el nu a recepționat copia de pe ordinul cu privire la demisie proprie - desfacerea cu el a contractului individual de muncă chiar dacă el a scris și a înregistrat oficial cererea cu privire la eliberarea acestui ordin.

Astfel, a susținut reclamantul că, pe parcursul anului 2015 el putea contrasemna careva hârtii, inclusiv și foi curate și presupune (are suspiciuni) că anume din aceste foi semnate de el în anul 2015 șeful secției Comerciale, Artur Marin, și șeful Secției resurse umane, Victor Rotari, au falsificat cererea sa de demisie din anul 2016 care este una ilegală și în baza căreia s-a emis ordinul de desfacere a contractului individual de muncă cu el. Pe parcursul anului 2016 el niciodată nu a semnat careva acte.

Reclamantul a susținut că șomajul, ca urmare a desfacerii a contractului individual de muncă i-a cauzat puternice suferințe fizice și psihice.

Toporov Alexei, ulterior a înaintat o cerere cu privire la majorarea cerințelor acțiunii, solicitând încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, în mărime de 246 250 de lei, și anume suma de 9 850 lei lunar pentru o perioadă de 25 luni (f d 97, vol. I).

Prin hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Vulcănești acțiunea înaintată de Toporov Alexei împotriva ÎM "Vinăria Bostovan" SRL cu privire la anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă în mărime de 246 250 de lei, încasarea compensației în locul restabilirii în mărime de 335 900 de lei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 29 550 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 29 noiembrie 2019, Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea acesteia.

Prin decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Comrat s-a respins apelul declarat de Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu, și s-a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Vulcănești

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 85 alin (1) și (4), 329, 330 Codul Muncii, a considerat ca neîntemeiate argumentele apelantului, concluzionând în sensul menținerii soluției primei instanțe.

Colegiul civil a învederat că argumentul apelantului precum că el nu a scris cererea de concediere din funcția pe care o deținea în anul 2016, în legătură cu ce ordinul nr. 15-C din 28 ianuarie 2016 este unul ilegal, se consideră a fi neîntemeiat or, conform rezultatelor expertizei nr. 697-706 din 24 octombrie 2017 a manuscrisului s-a constatat că textul scris în cererea a fost executat personal de Toporov Alexei, semnătura în cerere cu privire la demisie este executată personal de Toporov Alexei, în conformitate cu ordinea cronologică a textului de tipar și a celui scris în cerere cu privire la demisie, inițial textul a fost tipărit, după care s-a executat manuscrisul. În ordinea cronologică de efectuare a textului de tipar și a semnăturii din cererea de demisie, s-a constatat că inițial textul a fost tipărit, după care s-a aplicat semnătura. În locul ultimei cifre "01" din manuscrisul ceea ce indică luna în locul ultimei cifre "2006" în rubrica "data de" a cererii cu privire la demisie din numele lui Toporov A. din data de 15.01.2016 s-au efectuat modificări în conținutul inițial prin scrierea cifrelor peste cifre. Astfel, înscrisul inițial era "29.01", peste cifra "1" era scrisă cifra "1" de o altă configurare. Conținutul inițial a cifrelor de tipar din rubrica la data de "2015" s-a efectuat modificarea prin executarea a manuscrisul cifrei "6" peste cifra "5" inițială. În locul cifrei manuscrite "2016" din rubrica "Data" în cerere cu privire la demisie din numele lui Toporov A. din 15.01.2016 s-au executat modificările conținutului inițial prin scrierea cifrelor peste cifre.

În acest context, Colegiul a remarcat faptul că este de acord cu concluzia instanței de fond, precum că întrucât prin expertiza efectuată s-a constatat că în cererea cu privire la demisie, textul inițial a fost tipărit, după care a fost executat manuscrisul și aplicată semnătura, fiind executate de către reclamantul Toporov Alexei, or, ultimul cunoștea despre conținutul cererii cu privire la concediere.

Totodată, a menționat că pe parcursul examinării cauzei Toporov Alexei nu a prezentat careva probe precum că această cerere a fost scrisă de el anume în anul 2015 și că modificarea cifrei "5" cu cifra "6" a fost executată nu de el, ci de o altă persoană, ceea ce ar confirma argumentele ultimului.

În această ordine de idei, Colegiul a menționat că argumentul apelantului precum că neînregistrarea cererii cu privire la concediere confirmă circumstanțele că cererea a fost scrisă în anul 2015 și administrația uzinei a ținut-o ca să-1 concedieze la momentul potrivit, este nefondat, întrucât prevederile art. 85 al. (1) din Codul Muncii reglementează doar faptul că cererea de demisie urmează să fie înregistrată, însă nu stabilește modul în care aceasta urmează să fie înregistrată, respectiv nu obligă angajatorul să înregistreze asemenea cereri în careva registre speciale.

Pornind de la aceste raționamente, Colegiul a considerat că instanța de fond întemeiat a respins acțiunea înaintată de Toporov Alexei. Or, în opinia Colegiului, dacă, Toporov Alexei, avea intenția de a continua activitatea sa de muncă în calitatea de manager de vânzări în cumul, acesta era în drept de a retrage cererea de demisie conform prevederilor stipulate în art. 85 al. (4) Codul Muncii, însă el nu a făcut acest lucru.

La 05 februarie 2020, Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu, a declarat recurs, prin care a solicitat, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri prin care a admite integral cererea de chemare în judecată depusă de Toporov Alexei împotriva ÎM "Vinăria Bostovan" Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea ordinului privind

încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă, încasarea compensației în locul restabilirii, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu au aplicat legea care trebuia aplicată, ceea ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale, ale sale.

De altfel, a specificat că instanța de apel la adoptarea soluției nu a examinat toate cerințele indicate în cererea de apel.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la 31 octombrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 29 noiembrie 2019 (f.d. 262, Vol. I). La actele cauzei se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către recurent și reprezentantul acestuia avocatul Isiumbeli Valeriu, la 09 decembrie 2019 (f.d. 263-264, Vol. I).

Astfel, recursul declarat la 05 februarie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 29 mai 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-947/20, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 19, Vol. II).

Conform avizului de recepție, copia recursului a fost recepționată la 04 iunie 2020 de către recurent (f.d. 21, Vol. II) și la 02 iulie 2020 a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil (f.d. 23-24, Vol. II).

Prin încheierea din 01 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil,

comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurentul nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că Toporov Alexei înaintînd acțiune, concretizată pe parcurs, împotriva ÎM “Vinăria Bostovan” SRL a solicitat anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă în mărime de 246 250 de lei, încasarea compensației în locul restabilirii în mărime de 335 900 de lei, repararea prejudiciului moral în mărime de 29 550 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță a prin hotărârea din 01 noiembrie 2018 a respins acțiunea înaintată de Toporov Alexei împotriva ÎM “Vinăria Bostovan” SRL cu privire la anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă în mărime de 246 250 de lei, încasarea compensației în locul restabilirii în mărime de 335 900 de lei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 29 550 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe, prin decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Comrat a respins apelul declarat de Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu, și a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Vulcănești

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În sensul art. 130 alin. (2) - (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În concordanță cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Art. 373 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, stabilește că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

De altfel, în conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și material, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Deci, în cardul derulării procesului judiciar s-a constatat că la 08 iunie 2015 în baza contractului individual de muncă nr. 173, Toporov Alexei, a fost angajat la Î.M. „Vinăria Bostovan” SRL. Totodată, în conformitate cu contractul menționat i s-a stabilit perioada de probă pe un termen de 3 luni, până la 08 septembrie 2015. Conform acordului adițional la acest contract din 01 august 2015 perioada de probă s-a prelungit până la 6 luni și astfel, expira la 08 decembrie 2015.

În decursul perioadei de probă până în 08 decembrie 2015 contractul individual de muncă nu s-a încetat în temeiurile prevăzute de Codul Muncii, nu s-a suspendat, nu a fost emis ordinul cu privire la rezultatul nesatisfăcător a perioadei de probă.

Actele cauzei mai denotă că la 28 ianuarie 2016, prin ordinul nr. 15-C (f.d. 31, vol. I) Toporov Alexei a fost concediat din proprie inițiativă din funcția de manager inferior de vânzări prin cumul.

Nefiind de acord cu ordinul menționat supra, Toporov Alexei s-a adresat cu acțiune, concretizată pe parcurs, prin care a solicitat anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă în mărime de 246 250 de lei, încasarea compensației în locul restabilirii în mărime de 335 900 de lei, repararea prejudiciului moral în mărime de 29 550 de lei.

Conform art. 85 alin. (1) Codul muncii, salariatul are dreptul la demisie – desfacere a contractului individual de muncă, cu excepția prevederii alin.(41), din proprie inițiativă, anunțând despre aceasta angajatorul, prin cerere scrisă, cu 14 zile calendaristice înainte. Curgerea termenului menționat începe în ziua imediat următoare zilei în care a fost înregistrată cererea.

Conform art. 89 alin. (2) Codul Muncii, la examinarea litigiului individual de muncă de către instanța de judecată, angajatorul este obligat să dovedească legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului. În cazul contestării de către salariatul membru de sindicat a ordinului de concediere, instanța de judecată va solicita acordul (opinia consultativă) al organului (organizatorului) sindical privind concedierea salariatului respectiv.

Colegiul reiterează că instanța de apel a concluzionat în sensul menținerii hotărârii primei instanțe, prin care a fost respinsă acțiunea, însă nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de apel.

Or, instanța de recurs ține să menționeze că la adoptarea soluției instanțele au aplicat și au interpretat eronat normele de drept material, în cazul în care, pe parcursul examinării cauzei, s-a stabilit că cererea de demisie al lui Toporov Alexei nu a fost înregistrată, consecință ce generează ilegalitatea ordinului adoptat, dat fiind faptul că angajatorul incorect a calculat 14 zile lucrătoare și l-a demisionat pe salariat.

Așadar, reieșind din norma precitată, Colegiul menționează că din materialele dosarului nu a fost stabilit faptul înregistrării cererii lui Toporov Alexei, pentru a concluziona în sensul legalității ordinului contestat.

La caz, Colegiul menționează că actele cauzei nu atestă nici înregistrarea cererii de demisie, în jurnalul cererilor, conform prevederilor legale.

Mai mult, instanța de apel nu s-a expus nici asupra argumentelor apelantului precum că cererea sa de demisie a fost falsificată, invocând în acest sens rezultatele expertizei nr. 697-706 din 24 octombrie 2017, prin care s-a constatat că în locul ultimei cifre "01" din manuscris ceea ce indică luna în locul ultimei cifre "2006" în rubrica "data de" a cererii cu privire la demisie din numele lui Toporov A. din data de 15.01.2016 s-au efectuat modificări în conținutul inițial prin scrierea cifrelor peste cifre. Astfel, înscrisul inițial era "29.01", peste cifra "1" era scrisă cifra "1" de o altă configurare. Conținutul inițial a cifrelor de tipar din rubrica la data de "2015" s-a efectuat modificarea prin executarea a manuscrisul cifrei "6" peste cifra "5" inițială. În locul cifrei manuscrite "2016" din rubrica "Data" în cerere cu privire la demisie

din numele lui Toporov A. din 15.01.2016 s-au executat modificările conținutului inițial prin scrierea cifrelor peste cifre. Deci, la judecarea apelului instanța urma să aprecieze dacă această cerere a fost scrisă anume recurent/intimat în anul 2015 și că modificarea cifrei "5" cu cifra "6" a fost executată anume de el, și nu de o altă persoană.

Subsidiar, Colegiul relevă că, cererea de demisie este un act primordial pentru eliberarea ordinului de concediere, și respectiv aceasta nu poate conține ștersături ori alte elemente de falsificare, deoarece asemenea elemente contravin prevederilor legale.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelantă în coroborare cu cumul de probe prezent la dosar, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza Suominen vs. Finlanda, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât,

o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza Van de Hurk v. Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza Dulaurans v. Franței, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza Artico v. Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării cauzei pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care anumite argumente invocate de părți nu au fost reținute, nefiind nici supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia

instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunilor, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Toporov Alexei, reprezentat de avocatul Isiumbeli Valeriu,

Se casează integral decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Toporov Alexei împotriva ÎM “Vinăria Bostovan” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea ordinului privind încetarea contractului individual de muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă, încasarea compensației în locul restabilirii și încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Galina Stratulat